

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
«Қ.И.Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті» коммерциялық емес
акционерлік қоғамы

Энергетика және машина жасау институты
Стандарттау, сертификаттау және метрология кафедрасы

Серікова Гүлден Бахытжанкызы

«Жалғыз Төбе – Мұнай » ЖШС кәсіпорынның біріккен менеджмент жүйесі
элементтерін талдау

ДИПЛОМДЫҚ ЖҰМЫС

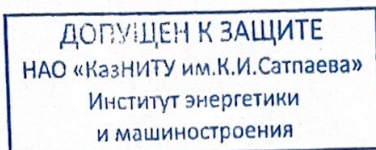
6B07501 – «Стандарттау, сертификаттау және метрология (сала бойынша)»

Алматы, 2023ж

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
«Қ.И.Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті» коммерциялық емес
акционерлік қоғамы

Энергетика және машина жасау институты

Машина жасау, стандарттау, сертификаттау және метрология кафедрасы

ҚОРҒАУҒА ЖІБЕРІЛДІ
Кафедра меңгерушісі,
техн.ғылым канд-ты
Д.Д. Каражанова
« 5 » маусым 2023ж.

ДИПЛОМДЫҚ ЖҰМЫС

Тақырыбы: «Жалғыз Төбе – Мұнай» ЖШС кәсіпорынның біріккен менеджмент жүйесі
элементтерін талдау

Орындаған

Серікова Г.Б

Пікір беруші
ЛжКА профессоры, т.ғ.к., доцент
Аширбаев Г.К.
« 31 » мамыр 2023ж.

Ғылыми жетекші
аға оқытушы
Омарова Ж.Б.
« 1 » маусым 2023ж.

Алматы 2023 ж

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

«Қ.И.Сәтбаев атындағы Қазақ ұлттық техникалық зерттеу университеті» коммерциялық емес
акционерлік қоғамы

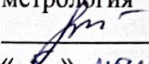
Энергетика және машина жасау институты

Машина жасау, стандарттау, сертификаттау және метрология кафедрасы

6B07501 – «Стандарттау, сертификаттау және метрология»

БЕКІТЕМІН

Кафедра меңгерушісі
Стандарттау, сертификаттау және
метрология

 Д.Д.Каражанова
« 8 » маусым 2023ж

Дипломдық жұмысты орындауға
ТАПСЫРМА

Білім алушы: Серікова Гүлден Бахытжанқызы

Тақырыбы: «Жалғыз Төбе – Мұнай» ЖШС кәсіпорынның біріккен менеджмент жүйесі
элементтерін талдау

Университет ректорының «15 наурыз» 2023ж. №484-б бұйрығымен бекітілген

Аяқталған жұмысты тапсыру мерзімі: «7» маусым 2023ж.

Дипломдық жұмыстың бастапқы деректері: мекеме құжаттары

Дипломдық жұмыста қарастырылатын мәселелер тізімі:

а) БМЖ элементтерін талдау

б) БМЖ артықшылығын анықтау

в) SWOT талдау жасау

г) тәуекелдерді бағалау;

Графикалық материалдар тізімі (міндетті сызбаларды дәл көрсете отырып):

жұмыс презентациясы слайдтарда 10 слайдта көрсетілген.

Ұсынылатын негізгі әдебиеттер: 15 атаулардан

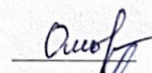
Дипломдық жұмысты дайындау
КЕСТЕСІ

Бөлім атауы, Қарастырылған мәселелер тізімі	Ғылыми жетекші мен кеңесшілерге көрсету мерзімдері	Ескерту
«Жалғыз Төбе-Мұнай» ЖШС туралы негізгі мағлұмат	21.01.22ж.- 25.02.22ж.	орындалды
«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС біріктірілген менеджмент жүйесі	26.02.22ж.- 14.04.22ж.	орындалды
«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС мекемесіне талдау жасау	16.04.22ж.-06.05.22ж.	орындалды
«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС компаниясындағы тәуекелдерді бағалау	13.05.22ж.-18.05.22ж.	орындалды

Аяқталған дипломдық жұмыс үшін, оған қатысты бөлімдерінің жұмыстарын
көрсетумен, кеңесшілер мен норма бақылаушының қойған **қолдары**

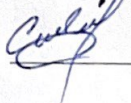
Бөлімдер атауы	Кеңесшілер, аты, әкесінің аты, тегі, (ғылыми дәрежесі, атағы)	Қол қойылған күні	Қолы
Дипломдық жұмыстың негізгі бөлімдері	Ж.Б.Омарова, аға оқытушы	«10.05.2023 ж.	
Норма бақылау	Гульнара Бахитовна, техн.ғылым магистрі, лектор	18.05.2023 ж.	

Ғылыми жетекші

Омарова Ж.Б.

Білім алушы тапсырманы орындауға алды

Серікова Г.Б.

Күні «24» 05 2023ж

АҢДАТПА

Дипломдық жұмысты орындаудың мақсаты Қазақстан Республикасының аумағында орналасқан мұнай компаниясының құрылымдық бөлімшесі – «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС дамуының ағымдағы жай-күйін ескере отырып, оның жұмысын ұйымдастырудағы және оның тиімділігін зерделеудегі кіріктірілген басқару жүйесінің компоненттеріне талдау жүргізу болып табылады.

Диссертацияның негізгі міндеті – ұйымдағы кіріктірілген басқару жүйесін пайдаланудың артықшылықтары мен нәтижелерін зерттеу, сонымен қатар ұйымдағы басқару жүйесінің жұмыс тәжірибесі мен компоненттеріне талдау жасау.

Дипломдық жұмыстың құрылымына үш бөлім кіреді, атап айтқанда Кіріспе, негізгі бөлім және қорытынды, сондай-ақ пайдаланылған дереккөздердің тізімі. Жалпы жұмыс көлемі 35 бетті құрайды, сонымен қатар жұмыста төрт кесте және бірнеше қосымшалар бар.

АННОТАЦИЯ

Цель выполнения дипломной работы заключается в проведении анализа компонентов встроенной системы управления в организации и изучении эффективности ее работы, с учетом текущего состояния развития ТОО «Жалгиз Тобе Мунай» – структурного подразделения нефтяной компании, расположенного на территории Республики Казахстан.

Основная задача дипломной работы заключается в изучении преимуществ и результатов использования встроенной системы управления в организации, а также в проведении анализа опыта работы и компонентов системы управления в организации.

В структуру дипломной работы входят три раздела, а именно введение, основную часть и заключение, а также список использованных источников. Общий объем работы составляет 35 страниц, кроме того, в работе содержится четыре таблицы и несколько приложений.

ANNOTATION

The purpose of the thesis is to analysis the components of the integrated management system in the organization and study the effectiveness of its work, taking into account the current state of development of LLP "Zhalgiz Tobe Munai" – a structural subdivision of an oil company located on the territory of the Republic of Kazakhstan.

The main objective of the thesis is to study the advantages and results of using the integrated management system in the organization, as well as to analysis the work experience and components of the management system in the organization. The structure of the thesis includes three sections, namely the introduction, the main part and the conclusion, as well as a list of sources used. The total amount of work is 35 pages, in addition, the work contains four tables and several appendices.

МАЗМҰНЫ

	КІРІСПЕ	3
1	«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС туралы негізгі мағлұмат	5
1.1	«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС даму тарихы	5
1.2	«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС қызмет бағыттары	6
1.3	«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС саясаты	8
2	«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС біріктірілген менеджмент жүйесі	10
2.1	Біріктірілген менеджмент жүйесі	10
2.2	БМЖ негізгі құжаттары	10
2.3	Біріктірілген менеджмент жүйесінің элементі: ISO 9001	12
2.4	Біріктірілген менеджмент жүйесінің элементі: ISO 14001	14
2.5	Біріктірілген менеджмент жүйесінің элементі: ISO 45001	16
3	«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС мекемесіне талдау жасау	19
3.1	Салыстырмалы талдау	19
3.2	«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС біріктірілген менеджмент жүйесін енгізу кезеңдері	19
3.3	SWOT талдау	21
3.4	«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС компаниясындағы тәуекелдерді бағалау	26
	ҚОРЫТЫНДЫ	31
	ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ	32
	А Қосымшасы	33
	Б Қосымшасы	34
	В Қосымшасы	35

КІРІСПЕ

Қазіргі таңда елімізде кәсіпорындарға халықаралық стандарттарды пайдалану мәселесіне мемлекет тарапынан аса назар аударылуда. Осы жағдайға орай менеджмент жүйелері бойынша халықаралық стандарттарды қолданудың барлық алғышарттары жасалуда. Мәселен, кәсіпорындарда қажетті заңнамалық база құрылып, мемлекеттік қолдау тетіктері анықталды. Бүгінде дүние жүзінде менеджмент жүйелеріне талаптар белгілейтін бірнеше стандарт бар. Оларға ISO 9001 (сапа менеджмент жүйелері немесе СМЖ), ИСО 14000 (экологиялық ме-недж-мент), OHSAS 18001 (еңбекті қорғау қауіпсіздігін басқару жүйесі), HASSP нормалары және ИСО 22000 (тамақ өнімдерінің қауіпсіздігі), SA 8000 (әлеуметтік және этикалық менеджмент) стандарттары жатады [1].

Біріктірілген менеджмент жүйесі дегеніміз – дүниежүзі бойынша мойындалған кез келген ұйымды басқарудың ең тиімді жүйесі болып табылады. Қазіргі уақытта бұл жүйе Қазақстанда кең таралған. Біріктірілген басқару жүйелерін құру басқаруды жетілдіру саласындағы ең перспективалы бағыттардың бірі болып саналады. Оның негізгі себептері: менеджмент жүйесінде халықаралық стандарттарды кеңінен қолдану, бизнестің қажеттіліктерін қанағаттандыратын бірнеше менеджмент жүйелерін бір уақытта енгізу; әлемдік экономиканың орнықты дамуы мен жаһандануының негізгі шарты ретінде мүдделі тараптардың талаптарын қанағаттандыруда тепе-теңдікті сақтау қажеттілігі.

БМЖ келесі қажеттіліктерді белгілейді: үш менеджмент жүйесі бойынша Саясатты және мақсаттарды әзірлеу, жауапкершілікті үлестіру, процестерді жоспарлау, қажетті ресурстарды бөлу, өнімге, процестерге және қызметтерге қойылатын талаптарды белгілеу, талаптарды орындау шарттарын қамтамасыз ету, олардың орындалуын бақылау, қызметті талдау және тұрақты жақсарту. Басқару жүйелерін кем дегенде үш бағытта біріктіру мәселесін қарастыру қажет. Біріншісі - басқарудың жаңа стандарттарын әзірлеу және қолданыстағы стандарттарды БМЖ құру кезінде олардың қолданылуын ескере отырып түзету. Екінші бағыт - БМЖ құру жұмыстарын жүргізу. Үшінші мәселе - қызметкерлерді бірінші мәселені шешуге дайындау [2].

Мен диплом алды тәжірибемді «Қазақстан Республикасы сауда және интеграция министрлігі техникалық реттеу және метрология комитетінің» Маңғыстау облысы бойынша департаментінде өткен болатынымын. Осы тәжірибемді өту барысында мені қаламыздағы мұнай кен орындарын жайластыру қызметімен айналысатын «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС компаниясына кәсіби біліктілігімді арттыру мақсатында практикант ретінде жіберген болатын. Сондықтан дипломдық жұмысымның негізіне «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС мұнай компаниясын алдым. Жұмыстың мақсаты – біріктірілген менеджмент жүйесінің негізгі элементтерін талдау, компанияға осы жүйенің пайдасы мен оның артықшылықтарын нақты көрсету. Жұмыстың қарастыратын мәселелері ұйымның біріктірілген менеджмент жүйесі элементтерінің талдау, ұйымдағы біріктірілген менеджмент жүйесінің пайдалану тиімділігін бағалау,

біріктірілген менеджмент жүйесінің компанияның өндірістік және қаржылық нәтижелеріне әсерін талдау. Жұмыстың өзектілігі біріктірілген менеджмент жүйесі элементтері бизнес-процестердің тиімділігі мен компаниялардың бәсекеге қабілеттілігін арттыру, проблемалық нүктелерді анықтауға және ағымдағы процестерді жақсартудың маңызды жолы екенің көрсету.

Бірінші бөлімде «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС мекемесі туралы негізгі ақпарат берілген. Мекеменің құрылу тарихы, кезеңі, сапа, экология және еңбекті қорғау саласындағы саясат, қызметтің негізгі бағыттары көрсетілген.

Екінші бөлімде мекеменің жалпы БМЖ атқаратын негізгі қызметін, БМЖ қажетті құжаттары мен элементтерін, яғни біртұтас жүйеге біріктірілген барлық стандарттарды түсіндіреді.

Үшінші бөлімде БМЖ элементтерінің пайдасы мен мықты тұстарын қарастырдық. Енгізілген әр стандартына сай SWOT талдау жасадым.

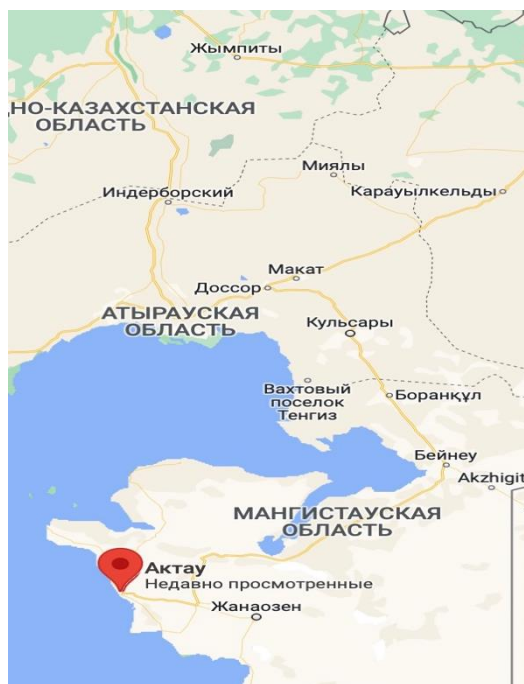
1 «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС туралы негізгі мағлұмат

1.1 «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС даму тарихы

«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС 2005 жылы құрылған және оның қатысушыларының 100% жеке меншігі болып табылады. Қазіргі уақытта оның қатысушылары заңды тұлғалар болып табылады:

- «Модульдік Технология корпорациясы» ЖШС және
- Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес тіркелген "Позитив Ойл" ЖШС.

Серіктестік қызметінің негізгі мақсаты Ақтау қаласынан 230 шақырым жерде орналасқан «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС кен орнын жайластыру және пайдалану болып табылады. Кен орнының өнеркәсіптік мұнайлылығы 1976 жылы А1 неоком горизонтының 142 ұңғымасында мұнай ағыны алынған кезде орнатылды. 1977 жылдан 2001 жылға дейін кен орны консервацияда болды.

1.1-сурет – «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС-нің картадағы көрінісі

Кен орнын игеру 17.08.1998 ж. № 213 жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарт және сынамалық пайдалану жобасының қолданылу мерзімі өткеннен кейін 2008 жылдың соңында бекітілген игерудің технологиялық схемасы негізінде жүргізіледі.

2006-2009 ж. ж. кезеңінде мұнай өндірудің өсуі мен тұрақтануы әртүрлі геологиялық-техникалық іс-шараларды жүргізу арқылы қолдау табады: кен орнын игеруді бақылау, әртүрлі жөндеу-оқшаулау жұмыстарын жүргізу (мұнай негізіндегі цементтеу, кенжар маңындағы аймақты әртүрлі беттік-белсенді заттармен өңдеу және т.б.) бойынша ГАЖ кешені.

Қазіргі уақытта кен орнында ұзындығы 29 км болатын «Қаражанбас» ЖЗҚ автожолы бар. Мұнайды тапсыру пункті 2008 жылдың тамызында салынып бітті. «ҚазТрансОйл» АҚ жүйесі арқылы мұнайды өткізу 2009 жылдың ақпанынан басталды. 2008 жылы мұнайды дайындау пунктінің жобалық резервуарлық паркінің құрылысы да аяқталды. Кен орнының персоналы уақытша вахталық кентте орналасады.

1.2-сурет – «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС-нің 2007 жылғы түсірілген бұрғылау мұнарасы

2008 жылы автожолдың су өткізу жүйелерін ауыстыру жұмыстары жүргізілді, пайдалану ұңғымалары мен оларға кіреберістерді бұрғылауға арналған алаңдар төгілді, сондай-ақ жалпы ұзындығы 3 км бетон тіректерінде өндіруші ұңғымалардың төгілу желілерін төсеу жұмыстары жүргізілді [3].

1.2 «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС қызмет бағыттары

«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС қызметінің негізгі бағыттары - мұнайды барлау және өндіру, сондай-ақ мұнай өнімдерін өндіру және сату. Компания сонымен қатар мұнай мен газ өндірудің өнімділігі мен экономикалық тиімділігін жақсарту үшін жаңа технологияларды белсенді түрде енгізуде.

«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС негізгі қызметі кен орындарын игеру процесі дұрыс жүруі үшін геологиялық, бұрғылау, техникалық, өңдеу секілді жұмыстарды жүргізуге бағыт тапты. Кен орнын жайластыру жұмыстардың кешенін қамтиды, олардың негізгілері:

- пайдалану ұңғымаларын бұрғылау;
- геофизикалық (каротаждық) жұмыстар;

- ұңғымалардың сағаларын жайластыру;
- мұнай жинау желілері;
- кәсіпшілік өткелдер салу;
- электрмен жабдықтау жүйесі;
- мұнай жинау және есепке алу жүйесі;
- мұнай дайындау пункті;
- тауарлық мұнайдың сапасы мен санын бақылау жүйесі бар мұнайды тапсыру пункті;
- газ құбырын жобалау және салу;
- су құбырын жобалау және салу;
- мұнай құбырын жобалау және салу.

1.3-сурет – «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС-ның логотипі

Қазіргі уақытта ЭБЖ әуе желілерін төсеу және кешенді трансформаторлық қосалқы станцияларды монтаждау арқылы Ұңғымаларды электрмен жабдықтау жұмыстары жалғасуда.

С мұнайды дайындау пунктінде және мұнайды тапсыру пунктінде үштік-монтаждау жұмыстарын «Арыстан-1» ЖШС компаниясы жүргізді. Электрмен жабдықтау желілерін салу – «Электросила Маңғыстау» ЖШС компаниясы. Алаңдар мен оларға кіреберістерді толтыруды «Профит Ойл» компаниясы, автожолдарды жөндеу және күтіп ұстау – «Road Company» ЖШС компаниясы жүзеге асырды.

1.3 «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС саясаты

«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС өзінің өндірістік қызметінде табиғатты қорғау заңнамасының, өнеркәсіптік қауіпсіздік және еңбекті қорғау туралы заңнаманың, осы салаларда Қазақстан Республикасында қолданылатын өзге де міндетті нормалар мен қағидалардың (халықаралық нормаларды қоса алғанда) талаптарына сәйкес әзірленген экология, еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы осы саясатты (бұдан әрі-саясат) басшылыққа алады, және бұл жазатайым оқиғалардың алдын алуға мүмкіндік беретін негізгі принциптерді білдіреді, өндірістік апаттар мен төтенше жағдайлар немесе олардың жағымсыз салдарын азайту.

1.4-сурет – «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС компаниясының ұйымдық құрылымы

Компания басшысы Серикбаев Серик Баитович өзінің компания саясатымен таныс екенін және өзінің өндірістік операцияларын (жұмыстарын, қызметтерін) саясатта белгіленген қағидаттарды сақтай отырып:

- олар ұйымның өзіне тапсырылған жұмыстар мен қызметтер тікелей немесе жанама әсер ететін аудандардағы қоршаған ортаға қауіп төндірмейтінің растайды;
- ұйым тиісті нормалары мен ережелерінің сақталуын растайтын тиісті (талап етілетін) құжаттаманы жүргізеді және сақтайды;

– ұйым біліктілік талаптарына сәйкес келеді, өзінің лауазымдық міндеттерін орындау мақсатында өз қызметкерлерін қажетті оқумен қамтамасыз етеді.

– оқыту ұйым қабылдаған оқу жоспарына немесе аттестаттау талаптарына сәйкес бастапқы дайындық, қайта даярлаудан және біліктілікті арттырудан тұрады.

– қабілеттілігін жоғалтпай және экологиялық залалсыз оқиғалар ұйым басшылығымен өзі белгілеген рәсімге сәйкес тексеріледі.

Сондай-ақ кәсіпорында төтенше жағдайлардағы әрекеттер де қарастырылған:

– компания жұмыс істейтін өндірістік учаскелерде, адамдарды құтқару жөніндегі іс-шаралар мен олар басталған жағдайда персоналдың іс-қимылдары кестеленген авариялық жағдайлардың туындау іс-қимыл жоспарымен таныстырулар өткізеді;

– ұйымда белгілі бір жұмыс түрлерін орындау кезінде ықтимал апаттарды жою жоспары арнайы қауіпсіздік бөлімдерімен әзірленеді.

Еңбекті қорғау және медициналық көмек

Кәсіпорында белгілі бір жұмыс ортасында басқаларға берілуі мүмкін қандай да бір аурулардың тасымалдаушысы болмауын қамтамасыз ету мақсатында жыл сайынғы денсаулық тексерісінен өту шаралары қарастырылған.

Жазатайым оқиға немесе ауру салдарынан емделу үшін медициналық мекемеге жіберілген кез келген жұмысшылар медициналық мекеменің рұқсатынсыз жұмыс орнына орала алмайды. Қызметкер дереу оралуға жатпайды деп танылған жағдайларда, оны кейіннен медициналық куәландыруды және жұмысқа қайта оралуға рұқсат беруді қызметкердің емдеуші дәрігері жүргізеді.

«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС кен орнындағы өзінің медициналық пунктінде ғана алғашқы медициналық көмек көрсете алады, сондай-ақ Ақтау қаласына эвакуациялай алады.

2 «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС біріктірілген менеджмент жүйесі

2.1 Біріктірілген менеджмент жүйесі

Компанияның имиджі өндірілетін тауардың немесе қызметтің сапасы мен құнынан ғана емес, сонымен қатар ұйым басшылығы тандаған осы өнімді өндіру әдістерінен де тұрады. Өндіріс процесін реттеудің оңтайлы әдісі интеграцияланған басқару жүйесін енгізу болып саналады.

Қалыптасқан түсінікте интеграцияланған, яғни біріктірілген менеджмент жүйесі халықаралық стандарттардың мынадай жүйелерінің жиынтығы болып табылады: сапа менеджменті (ISO 9000), экологиялық (табиғатты қорғау) менеджмент (ISO 14000) және проф.еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау стандарттары (OHSAS 18000). Сонымен қатар, ISO 9001 стандарттарының сериясы негізгі жүйе болып табылады, ал OHSAS 18001 және ISO 14001 – қосымша ретінде қызмет етеді. Кәсіпорын қызметінің саласына байланысты менеджменттің интеграцияланған жүйесі өнеркәсіптің нақты салаларына арналған стандарттарды қамтуы мүмкін, мысалы, фармакологиялық сала кәсіпорындары үшін GMP стандарттары, Телекоммуникациялық жабдықтар үшін TL 9000 стандарты және т. б. ұйымның қызмет саласына қарамастан енгізілуі мүмкін стандарттар ақпараттық қауіпсіздікке байланысты (ISO 27001) және әлеуметтік жауапкершілік (SA 8000).

Біріктірілген менеджмент жүйесін енгізу бірден бірнеше халықаралық стандарттарда белгіленген ережелер мен ұсыныстарды сақтауға мүмкіндік береді. Бұл айқын плюстен басқа жүйенің бірқатар басқа артықшылықтары бар:

- біріктірілген жүйені енгізу шығындары әрбір жеке стандартты енгізу шығындарынан айтарлықтай аз;
- синергетикалық әсер, яғни жүйелер жиынтығының әрекеті әрбір жеке компоненттің нәтижесінен едәуір асып түседі және нәтижесінде үлкен функционалдылықты қамтамасыз етеді;
- Біріккен жүйенің құжат айналымы мен есеп беру көлемі әртүрлі стандарттар жүйелерін тәуелсіз жүргізуге қарағанда аз;
- серіктестердің, клиенттердің, акционерлердің және инвесторлардың көз алдында имиджді жақсарту;
- компанияға деген сенім деңгейін арттыру.

2.2 БМЖ негізгі құжаттары

Біріктірілген менеджмент жүйесінің құжаттамасының сипаты мен дәрежесі ұйымның ерекшеліктеріне байланысты. Құжаттама ұйымның барлық қызметін немесе оның жеке аспектілерін қамтуы мүмкін. Мысалы, құжаттамада белгіленген талаптар өнім мен процестердің түрі мен сипатына, келісімшарт талаптарына, белгіленген заңнамалық және міндетті талаптарға және т. б. байланысты [4]. Алайда, қазіргі уақытта көптеген ұйымдардың нормативтік-

техникалық құжаттамасының көлемі ұйымның басшылығы бәрін және бәрін реттеуге тырысып, дамуға қабілетсіз болатындай мөлшерге жеткенін атап өткен жөн. ИСО 9001:2008 халықаралық стандарты (СТ РК ISO 9001-2008) біріктірілген менеджмент жүйесінің құжаттамасының ауқымы мен тереңдігінің өлшемін табуға арналған.

ISO стандарттарының 9000 сериялы нұсқасы құжаттаманың мақсаты болатын жағдайдан аулақ болуға тырысады. Сапа менеджменті жүйесінің құжаттамасының мақсаты- «іс-әрекеттің мәні мен дәйектілігін жеткізу, құндылық қосу». Құжаттаманың сипаты мен дәрежесі, құжаттаманың нысаны мен тасымалдаушылары тек ұйымның қажеттіліктерімен анықталады.

Тұтастай алғанда, біріктірілген менеджмент жүйесін құжаттау СТ РК ISO 9001-2016, OHSAS 18001:2007, SA 8000:1999 және басқа да Менеджмент стандарттарының барлық халықаралық және ұлттық стандарттарының міндетті талабы болып табылады.

Ұйымның интеграцияланған менеджмент жүйесін құжаттау дәрежесі келесі факторларға байланысты өзгеруі мүмкін:

- ұйым қызметінің мөлшері мен түрлері;
- қабылданған интеграция моделі;
- процестердің күрделілігі және олардың өзара әрекеттесу формалары;
- персоналдың құзыреттілігі [5,6].

Барлық жекелеген менеджмент жүйелеріне арналған құжаттама СТ РК ISO 9001-2016 талаптарына, сондай-ақ СТ РК ISO 9001-2016 сапа менеджменті жүйесін құжаттауға басшылықтың ұсынымына сәйкес жалпы жүйелік принциптер мен процестік тәсілге негізделеді және мынадай құжаттарды қамтиды:

- сапа, экологиялық менеджмент жүйесі, еңбекті қорғау, кәсіби денсаулық және қауіпсіздік саласындағы саясат пен мақсаттар;
- сапа жөніндегі нұсқаулық, СЭМ нұсқаулығы немесе еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулық;
- менеджмент жүйелері бойынша құжатталған рәсімдер;
- қызмет бағыттары бойынша жұмыс нұсқаулықтары;
- пішіндер;
- қоршаған ортаны қорғау, еңбекті қорғау бойынша сапа жоспарлары;
- техникалық шарттар, басшылық құжаттар, жұмыс нұсқаулықтары;
- қызмет бағыттары бойынша сыртқы құжаттар;
- жазбалар.

Сапа менеджменті жүйесінің және экологиялық менеджмент жүйесінің құжаттары кез-келген нысанда және кез-келген ортада ұсынылуы мүмкін.

Біріктірілген менеджмент жүйесі жұмысындағы негізгі құжаттамалар

- Лауазымдық нұсқау (кәсіпорын қызметкерінің функциялары, міндеттері мен құқықтары айқындалатын құжат)

– Қызметтік нұсқау (ұйым ішінде белгілі бір қызметті орындаушы қызметкердің негізгі функциялары, міндеттері, құқықтары мен барлық жауаптылығы ашық көрсетілген құжат)

– Аудиторлық құжаттама (аудитор, тексерілетін экономикалық субъект қызметкерлері және аудитордың аудиторлық тексеру басталғанға дейін, тексеру барысында, тексеру аяқталғаннан кейін сұратуы бойынша үшінші тұлғалар әзірлейтін, аудитордың рас есептемесі мен қорытындысын дайындау үшін, сондай-ақ аудиттің сапасын ағымдағы және кейінгі бақылау үшін қажетті мәліметтерден тұратын ақпараттың жиынтығы)

– Жобалық-сметалық құжаттама (жаңа кәсіпорындарды, үйлер мен ғимараттарды салудың, кеңейтудің, жаңғыртудың немесе техникалық жағынан қайта жарақтандырудың технологиялық, көлемдік - жоспарламалық, құрастырымдық (конструкциялық), ұйымдық шешімдері, техникалық - экономикалық және құндық көрсеткіштері баяндалатын құжаттар кешені) [7].

БМЖ біршама құжаттармен жұмыс жасалынады және де ең негізгілерінде толықтай ақпараттық жүйе көрсетіледі. Белгілі жүйедегі ұқсас құжаттар біріктіріледі.

2.3 Біріктірілген менеджмент жүйесінің элементі: ISO 9001

ISO 9001 - бұл ұйымдардағы сапа менеджменті жүйелерінің (СМЖ) негізін қамтамасыз ететін халықаралық стандарт. Онда сапалы өнімдер мен қызметтердің дәйекті жеткізілуін қамтамасыз ету үшін ұйымдар сәйкес келуі керек талаптар жиынтығы көрсетілген. Стандарт СМЖ-нің әртүрлі аспектілерін қамтиды, соның ішінде көшбасшылық, жоспарлау, тұтынушыға бағдарлау, тәуекелдерді басқару және үздіксіз жетілдіру. ISO 9001 сертификаты бүкіл әлемде танылған және ұйымның беделін, тұтынушылардың қанағаттануын және бизнестің тиімділігін арттырады.

ISO 9001 стандарты ұйымның халықаралық стандарт талаптарына сәйкес келетін сапа менеджменті жүйесін енгізгенін растайды. Бұл ұйымның сапалы өнімдер мен қызметтерді ұсынуға ұмтылатынын, дәйектілік пен үздіксіз жетілдіруді қамтамасыз ететін процестерге ие екенін және тұтынушылардың қажеттіліктері мен үміттерін қанағаттандыруға бағытталғанын растайды. ISO 9001 сертификаты сонымен қатар ұйымның тәуекелдер мен мүмкіндіктерді басқаруға ұмтылатынын және сапа бастамаларын жүзеге асыру үшін күшті көшбасшылық құрылымға ие екенін растайды.

ISO 9001 ұйымда іске асырылуы тиіс сапа менеджменті жүйесіне қойылатын талаптарды белгілейді. ISO 9001 функцияларына мыналар кіреді:

1. Ұйымдастыру процестерін жақсарту
2. Клиенттердің қажеттіліктері мен үміттерін қанағаттандыруды қамтамасыз ету
3. Тәуекелдер мен мүмкіндіктерді басқару
4. Ресурстарды тиімді пайдалануды қамтамасыз ету

5. Сапа менеджменті жүйесін үнемі жақсарту
6. Заңнаманың және нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкестігін қамтамасыз ету
7. Өнімнің немесе қызметтердің сенімділігі мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету
8. Процестерді басқаруды және ұйымның мақсаттарына жетуді қамтамасыз ету.

ISO 9001 ұйымдарға өнім немесе қызмет сапасын жақсартуға, процестерді жақсартуға, тұтынушылардың қанағаттануын арттыруға және тәуекелдер мен мүмкіндіктерді басқаруға көмектеседі.

ISO 9001 сапаны қамтамасыз ету моделі кәсіпорынның жобалаудан бастап Өндіріске, өнімді жеткізуге және сатудан кейінгі қызмет көрсетуге дейінгі барлық қызмет түрлеріне қолданылады [8]. Дегенмен, ол нарықты сегменттеу, тұтынушының үміттерін қанағаттандыру және маркетингтік қызметтің басқа түрлері бойынша нақты ұсыныстар бермейтінін атап өткен жөн.

2.4 Біріктірілген менеджмент жүйесінің элементі: ISO 14001

ISO 14001 – ұйымдардағы қоршаған ортаны басқару жүйелеріне қойылатын талаптарды белгілейтін халықаралық стандарт. Бұл компанияларға қоршаған ортаға әсерін басқаруға және олардың қызметінің табиғатқа теріс әсерін азайтуға көмектеседі. ISO 14001 стандарты қоршаған ортаны басқару жүйелеріне қойылатын жалпы талаптарды анықтайды, сонымен қатар оларды іске асыру және тиімділікті бағалау бойынша ұсыныстар береді. Ол кез-келген ұйымда, оның көлеміне, қызмет түріне және географиялық орналасуына қарамастан қолданыла алады.

ISO 14001 стандартының мақсаты - қоршаған ортаға теріс әсерді азайтуға және табиғатты қорғау заңнамасының талаптарын сақтауға көмектесетін ұйымда қоршаған ортаны басқару жүйесін құру. Қоршаған ортаны басқару жүйесі қоршаған ортаны қорғауға байланысты процестерді жоспарлауды, іске асыруды, бақылауды және үнемі жетілдіруді қамтуы керек. ISO 14001 стандартын іске асыру ұйымға өзінің экологиялық жауапкершілігін арттыруға, нарықтағы имиджін жақсартуға және ықтимал экологиялық проблемалардың қаупін азайтуға мүмкіндік береді.

Осы стандартының функциялары.

1. Жоспарлау: ұйымдағы қоршаған ортаны басқару стратегиялары мен іс-қимыл жоспарларын әзірлеу.
2. Іске асыру: жоспарлауда анықталған іс-қимыл жоспарларын енгізу және қоршаған ортаны басқару жүйесін құру.
3. Бақылау: қоршаған ортаны басқару жүйесінің тиімділігін және оның ISO 14001 стандартына сәйкестігін бақылау және өлшеу.
4. Жақсарту: алынған мониторинг және бақылау нәтижелеріне негізделген қоршаған ортаны басқару жүйесін үнемі жақсарту.

5. Заңнамаға сәйкестік: табиғатты қорғау және экологиялық қауіпсіздік саласындағы заңнама талаптарының сақталуын қамтамасыз ету.

6. Қоршаған ортаға теріс әсерді азайту: процестерді оңтайландыру және ресурстарды пайдалану арқылы қоршаған ортаға теріс әсерді азайту.

7. Ұйымның имиджін жақсарту: экологиялық жауапкершілікті арттыру және ұйымның нарықтағы имиджін жақсарту [9].

Басқа стандарттар сияқты, ISO 14001 ерікті болып табылады. Оның басты мақсаты-қолданыстағы заңнаманы сақтай отырып, компанияларға экологиялық көрсеткіштерін жақсартуға көмектесу. Ұйымдар өз мақсаттарын белгілеуге, оларды қадағалауға және оларға қол жеткізуге жауапты. Стандарт компанияның мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізуге, сондай-ақ оларды бақылауға және өлшеуге көмектеседі.

Стандарт компания қызметінің ұйымдастырушылық деңгейінен бастап өндіріс және қызмет көрсету деңгейіне дейін әртүрлі деңгейлеріне қолданылуы мүмкін. Экологиялық тиімділіктің нақты өлшемдері мен мақсаттарына назар аударудың орнына, стандарт ұйымның осы мақсаттарға жету үшін не істеуі керек екенін көрсетеді.

ISO 14001 өз қызметін жақсартқысы келетін және ресурстарды тиімдірек басқарғысы келетін ұйымдар үшін пайдалы басқару жүйелері стандарттарының жалпы белгілеріне ие. Ол үшін қолайлы:

- Барлық ірі трансұлттық компаниялар;
- Тәуекелдері жоғары және төмен компаниялар;
- Жергілікті мемлекеттік қауымдастықтарды қоса алғанда, өндірістік компаниялар мен қызмет көрсететін компаниялар;
- Барлық салалық секторлар, соның ішінде жария және жабық секторлар;
- Бірегей жабдық өндірушілері және оларды жеткізушілер.

Барлық стандарттар ISO-мен ағымдағы нарықтық талаптардың өзектілігі үшін мезгіл-мезгіл қайта қаралады [10].

ISO 14001 стандарты негізінен ұйымдардың қоршаған ортаға әсерін азайту үшін жасалған. Ұйымдар экологиялық стандарттар шеңберінде өз қызметін жақсарту алумен қатар, олар бірқатар экономикалық артықшылықтарға ие болады, соның ішінде ISO стандартын қолдану арқылы заңнамалық және құқықтық талаптарға сәйкестіктің жоғарылауы. Біріншіден, нормативтік және экологиялық айыппұлдар қаупін азайту және ұйымның тиімділігін арттыру, бұл өз кезегінде қалдықтар мен пайдаланылатын ресурстарды азайтуға әкеледі, ұйым өндіріс шығындарын төмендетуі мүмкін. Екіншіден, стандарт халықаралық деңгейде танылғандықтан, әлемдегі көптеген ұйымдар ISO 14001 сәйкестігін сертификаттай алады, әр түрлі стандарттарға бірнеше сертификаттауды алып тастайды. Үшіншіден, соңғы онжылдықта тұтынушылардың ұйымдарға деген наразылығы байқалды. Тұтынушылар қатаң экологиялық ережелерді орнатуды талап етуде, бұл бизнестің ұзақ мерзімді өміршеңдігі үшін ISO 14001 стандартын енгізу қажеттілігін білдіреді. Осылайша, бұл компанияларға стандартты енгізбеген ұйымдарға қарағанда бәсекелестік артықшылықтар береді. Бұл, өз кезегінде, ұйым активтерінің құнына оң әсер етуі мүмкін және халықаралық

нарықтарға шығуға мүмкіндік беретін клиенттердің адалдығының артуына әкелуі мүмкін. ISO 14001 сертификаты тұтынушылар мен болашақ қызметкерлерге инновациялық және перспективалық көзқарастың болуын білдіруі мүмкін; ISO 14001 сертификаты тұтынушылар мен серіктестердің үлесін арттыруы мүмкін; ол мемлекеттік жауапкершілікті сақтандыру құнын төмендетуі мүмкін.

2.5 Біріктірілген менеджмент жүйесінің элементі: ISO 45001

ISO 45001 - 2018 жылдың наурызында жарияланған және алдыңғы OHSAS 18001 (Occupational Health and Safety Assessment Series 18001) сериясын ауыстырған еңбекті қорғау және жұмысшылардың денсаулығын басқару жүйесінің халықаралық стандарты.

ISO 45001 стандарты ұйымдардың еңбек жағдайларын жақсарту және жұмысшылары үшін тәуекелдерді азайту үшін пайдалана алатын еңбекті қорғау және жұмысшылардың денсаулығын басқару жүйесіне қойылатын талаптарды анықтайды. Бұл ұйымдарға өндірістік тиімділікті жақсартуға және жұмысшылардың қауіпсіздігі мен денсаулығын жақсартуға көмектеседі.

ISO 45001 еңбекті қорғау саясаты, тәуекелдерді басқару процедуралары, персоналды оқыту және дамыту процедуралары, өндірістік параметрлерді бақылау және өлшеу процестері, нәтижелерді талдау және процестерді жақсарту сияқты еңбекті қорғау және жұмысшылардың денсаулығын басқару жүйесінің бірқатар міндетті элементтерін қамтиды.

ISO 45001 стандарты қауіпсіз және сау жұмыс орнын құруға, жұмысшыларын қорғау деңгейін арттыруға және өндірістік қызмет тәуекелдерін азайтуға ұмтылатын ұйымдар үшін маңызды құрал болып табылады.

ISO 45001 ұйымдардың еңбек жағдайларын жақсарту және жұмысшылары үшін тәуекелдерді азайту үшін пайдалана алатын еңбекті қорғау және жұмысшылардың денсаулығын басқару жүйесінің бірқатар функцияларын анықтайды. Төменде ISO 45001 негізгі функциялары келтірілген:

1. Еңбекті қорғау саясаты: ұйым қызметкерлердің қауіпсіздігі мен денсаулығын қамтамасыз ету және тәуекелдерді азайту жөніндегі міндеттемелерін анықтайтын еңбекті қорғау саясатын әзірлеп, енгізуі керек.

2. Жоспарлау: ұйым жұмысшылардың денсаулығы мен денсаулығын басқару жүйесінің мақсаттары мен міндеттерін, сондай-ақ оларға жету жолдарын анықтайтын іс-қимыл жоспарын жасауы керек.

3. Іске асыру: ұйым тәуекелдерді басқару процестерін, персоналды оқыту мен дамытуды, өндірістік процестерді бақылау мен басқаруды, сондай-ақ стандартқа сәйкестікті бағалау процестерін қамтитын іс-қимыл жоспарын жүзеге асыруы керек.

4. Өнімділікті бағалау: ұйым нәтижелерді талдауды және мақсаттар мен міндеттердің орындалуын бақылауды қоса алғанда, еңбекті қорғау және

жұмысшылардың денсаулығын басқару жүйесінің өнімділігін бағалауды жүргізуі керек.

5. Процестерді жақсарту: ұйым ең жақсы тәжірибелерді анықтау және енгізу, сондай-ақ процестердегі кемшіліктерді талдау және жою арқылы еңбекті қорғау және жұмысшылардың денсаулығын басқару жүйесінің процестерін үнемі жетілдіріп отыруы керек.

ISO 45001 функциялары ұйымдарға жұмысшыларының қауіпсіздігі мен денсаулығын қамтамасыз етуге, тәуекелдерді азайтуға және өндірістік қызметтің тиімділігін арттыруға көмектеседі.

ISO 45001 OHSAS 18001-ге негізделгенімен, денсаулық пен еңбек қауіпсіздігінің бұрынғы эталоны, бұл қайта қаралған немесе жаңартылмаған жаңа стандарт және келесі үш жыл ішінде біртіндеп толықтырылуы керек. Сондықтан ұйымдар ағымдағы жұмыс әдістерін қайта қарауы керек.

OHSAS 18001 мен ISO 45001 арасындағы негізгі айырмашылықтар қандай?

Көптеген айырмашылықтар бар, бірақ негізгі өзгерістер ISO 45001 ұйымдар мен бизнес ортасы арасындағы өзара әрекеттесуге шоғырланған, ал OHSAS 18001 денсаулыққа ықтимал қауіптер мен басқа да ішкі мәселелердің алдын алуға бағытталған. Бірақ айырмашылықтар басқа аспектілерде де бар:

- ISO 45001 процестерге негізделген-OHSAS 18001 процедураларға негізделген;
- ISO 45001 барлық жағынан динамикалық – OHSAS 18001 динамикалық емес;
- ISO 45001 тәуекелдерді де, мүмкіндіктерді де қарастырады-OHSAS 18001 тек тәуекелдерді қарастырады;
- ISO 45001 мүдделі тараптардың пікірлерін қамтиды-OHSAS 18001 құрамына кірмейді.

Бұл аспектілер еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды басқаруды қабылдаудағы елеулі өзгерістерге ықпал етеді. Денсаулық сақтау және еңбек қауіпсіздігі енді тұрақты және тұрақты ұйым аясында қарастырылады. Екі стандарт Бір-бірінен ерекшеленсе де, OHSAS 18001-ге сәйкес жасалған басқару жүйесі ISO 45001-ге көшу үшін сенімді платформа болады [11].

3 «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС мекемесіне талдау жасау

3.1 Салыстырмалы талдау

Мұнай қорлары бойынша деректер 2019 жылғы 31 желтоқсанға алынды («Buzachi Operating Ltd» үшін 31.12.2017 мұнай қорлары бойынша деректер пайдаланылды). Қалған өндірістік және қаржылық көрсеткіштер соңғы есептілік жарияланғанға дейін соңғы 12 айда алынды.

3.1 – «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС кәсіпорынның мұнай нарығындағы бәсекелестерінің мұнай қорлары бойынша жылдық қаржылық көрсеткіштері

Кәсіпорын	Market Cap, mlrd tg	R/P Ratio	EV/Sales	EV/BOE/D
Казмунайгаз	5839,2	39,9	1,0	1,4
«Қаражанбас Мұнай газ» АҚ	2387,1	25,7	0,5	1,0
«Жалғыз Төбе мұнай» ЖШС	1057,6	26,1	0,8	1,6
«Buzachi Operating Ltd»	1147,5	20,7	1,7	0,6

R/P Ratio көрсеткіші бойынша ең көп қамтамасыз етілген резервтер Казмунайгаз болды-қорларды өндірудің ағымдағы деңгейінде ол 50 жылдан астам уақытқа жетеді. Алайда, компанияның барлық басқа еселіктері саладағы ең жоғары деңгейге ие, бұл ішінара бизнестің жоғары маржасы мен өсу қарқынына байланысты.

«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС табиғи көрсеткіштер бойынша ең қымбат болып көрінеді, ол сонымен қатар P/E және EV/EBITDA арақатынасы өте жоғары. Мұндай жоғары еселіктер ішінара компанияның дивидендік саясатымен түсіндірілуі мүмкін, бірақ қазіргі бағамен бұл фактор шамадан тыс бағаланған болып көрінеді.

3.3 «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС біріктірілген менеджмент жүйесін енгізу кезеңдері

1 кезең. Менеджмент жүйесінің диагностикалық аудиті

Диагностикалық аудит БМЖ енгізу жөніндегі жобаны одан әрі тиімді жоспарлау және іске асыру үшін тапсырыс беруші ұйымының басқару жүйесін бастапқы бағалау мақсатында жүргізіледі. Диагностикалық аудит барысында:

– Ұйымның қызметін реттейтін құжаттамаға сараптамалық бағалау жүргізіледі;

- Негізгі проблемалық жерлер анықталады;
- Қолданыстағы "жергілікті жерлерде"СМ шеңберіндегі іс-шаралардың тиімділігі бағаланады;
- Анықталған проблемаларды шешу жолдары БМЖ көмегімен анықталады;
- Ұйым қызметінің жекелеген элементтерінің ИСО 9001, ИСО 14001, OHSAS 18001 стандарттарының талаптарына сәйкестігі айқындалады;
- БММ қажетті құжаттамасының тізбесі айқындалады.

Диагностикалық аудиттің нәтижелері бойынша Тапсырыс беруші ұйымы қызметінің ИСО 9001, ИСО 14001, OHSAS 18001 стандарттарының талаптарына сәйкестігі туралы осындай есеп әзірленеді, одан әрі әзірлеу және дамыту бойынша ұсынымдар және барлық жұмыстарды егжей-тегжейлі сипаттай отырып, сіздің ұйымыңызға ИСМ әзірлеу мен енгізудің жоспар-кестесі.

2 кезең. Ұйымыңыздың қызметкерлерін ИСО 9001, ИСО 14001, OHSAS 18001 талаптарына үйрету

Ұйымның жоғары басшылығы мен мамандарын баж стандарттарының талаптарына оқыту Сіздің ұйымыңыздың қызметкерлеріне интеграцияланған менеджмент жүйесін енгізу жөніндегі жобаны тиімді іске асыру үшін ИСО 9001, ИСО 14001, OHSAS 18001 стандарттарының терминологиясы мен талаптарына сәйкес талаптарды интеграциялау әдістерін бірыңғай түсіну мақсатында жүргізіледі.

3 кезең. БМЖ құжаттамасын жобалау және әзірлеу

Осы кезеңде консультанттар мен ұйым өкілдерінің бірлескен жұмысы барысында БМЖ тиімді жұмыс істеуі үшін қажетті құжаттар әзірленеді, мысалы:

- БМЖ бойынша нұсқаулық;
- Сапа, экология және еңбекті қорғау саласындағы саясат пен мақсаттар;
- Баж құжаттамасын басқару рәсімі;
- Процедура жазбаларды басқару;
- Баж ішкі аудит рәсімі;
- Инциденттерге, аварияларға және авариялық жағдайларға ден қою ережесі;
- Түзету әрекеттері;
- Ескерту әрекеттері;
- ИСО 9001, ИСО 14001, OHSAS 18001 стандарттарының арнайы талаптары бойынша рәсімдер.
- Қажетті ережелер мен нұсқаулар.

БМЖ құжаттамасын әзірлеу жоспар-кестеде белгіленген іс-шараларға сәйкес консультанттың ұйым өкілдерімен жұмысы барысында Тапсырыс беруші ұсынған ақпарат бойынша жүргізіледі. 3 кезеңнің қорытындысы бойынша ұйым ұйымның барлық деңгейлеріндегі қызметкерлердің функциялары мен міндеттері бөлінген ұйымның ерекшелігін ескере отырып әзірленген БМЖ құжаттамасының жиынтығын алады.

4 кезең. БМЖ ішкі аудиторларын оқыту

БМЖ ішкі аудиторларын оқыту ұйымда оқытылған ішкі аудиторлардың міндетті түрде болуы және болашақта сіздің БМЖ жұмыс істеуін сенімді бағалауды қамтамасыз ету бөлігінде ИСО 9001, ИСО 14001, OHSAS 18001 стандарттарының жалпы жүйелік талаптарын орындау мақсатында жүргізіледі.

5 кезең. Аудит-консалтинг

Бұл кезеңнің негізгі міндеті-сіздің ұйымыңыздың БМЖ сертификаттау рәсіміне дайындығын бағалау. Аудит жүргізу барысында:

- БМЖ енгізу бойынша жұмыстарды жүргізудің нәтижелілігі мен тиімділігі бағаланады;
 - Әзірленген БМЖ құжаттамасының ұйым қызметіне қолданылуы талданады;
 - Ұйымның Тәуекелдерін басқару бойынша әзірленген іс-шаралардың тиімділігі бағаланады;
 - Қолданыстағы менеджмент жүйесіне БМЖ енгізу деңгейі, "жұмыс орындарында" БМЖ құжаттамасының жұмыс деңгейі бағаланады.
 - Ұйым қызметкерлерінің сертификаттауға дайындығы, олардың БММ терминологиясын, жүйедегі рөлдері мен міндеттерін білуі және т. б. бағаланады.
 - Ұйымның БМЖ ішкі аудиторларының тағылымдамасы өткізіледі [12].
- 5 кезеңді өткізу қорытындысы бойынша егжей-тегжейлі есеп және іс-шаралар жоспары әзірленеді.

3.3 SWOT талдау

SWOT талдауы - бұл компанияның күшті және әлсіз жақтарын, сондай-ақ оның мүмкіндіктері мен қауіптерін бағалауға мүмкіндік беретін зерттеу әдісі. SWOT талдауы компанияның стратегиясын әзірлеу және оның нарықтағы бәсекеге қабілеттілігін анықтау үшін қолданылады. Ұзақ мерзімді перспективада ұйым болашақта алдынан шығуы мүмкін қиындықтарды болжай білуі және оның жаңа мүмкіндіктерін анықтауы керек. Сондықтан стратегиялық басқару құралдарын пайдалану сыртқы ортаны зерттеуге мүмкіндік береді, сыртқы орта толып жатқан қауіптер мен мүмкіндіктерді анықтауға бағытталған. Мұндай мәселелерді шешу үшін ұйымның қоршаған ортасын талдаудың әртүрлі әдістері, әсіресе SWOT талдауы қолданылады.

SWOT талдауы арқылы ұйымның күшті және әлсіз жақтары, сыртқы қауіптер мен мүмкіндіктер арасындағы байланыс желілерін орнатуға болады. SWOT талдауы алдымен күшті және әлсіз жақтарды, сондай-ақ қауіптер мен мүмкіндіктерді анықтауды, содан кейін олардың арасындағы байланыстар тізбегін орнатуды қамтиды, олар кейінірек ұйымның стратегиясын тұжырымдау үшін пайдаланылуы мүмкін [13].

Біріншіден, «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС-да орналасқан нақты жағдайды ескере отырып, оның әлсіз және күшті жақтары, қауіптер мен мүмкіндіктер тізімі

жасалды. Содан кейін, «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС компаниясына енгізілген, БМЖ элементтері болып саналатын ISO 9001, ISO 14001, ISO 45001 стандарттарының әрқайсысына жекелеп SWOT талдау жасалды. Жасалған талдау және осы талдаудың шешімдері осы бөлімде қарастырылды.

3.1-сурет – ISO 9001-2016 бойынша «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС SWOT-талдау

Мұнай – газ нарығында қызметін жүзеге асыратын «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС - ның негізгі бәсекелес компаниялары: «OSC» ЖШС, «Өзен Мұнай газ» АҚ, «Қаражанбас Мұнай газ» АҚ, «Buzachi Operating Ltd». 3-2 – кестеде кейбір бәсекелестерге салыстырмалы талдау жасайық.

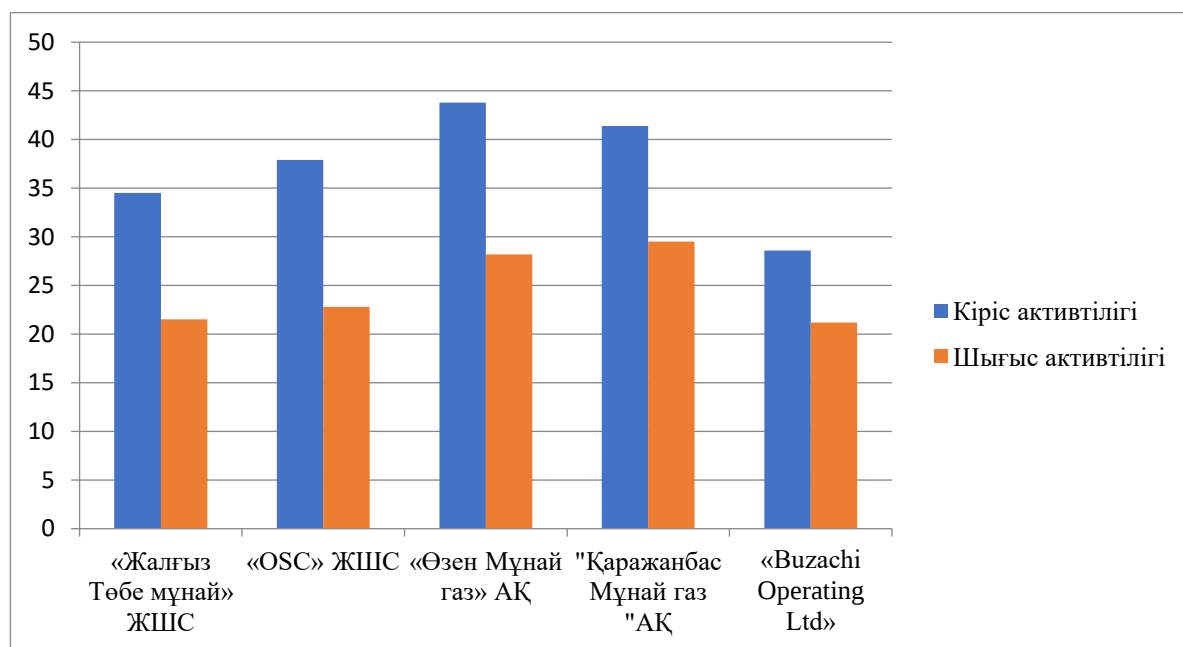
Біз жүргізген SWOT - талдау компанияның қазіргі әлемдегі қызметіне ішкі факторлар әсер ететіндігін көрсетті. Бұл факторлар оң және теріс әсер етеді. Оң әсерге келесі факторларды жатқызуға болады:

- компанияның кірістілігі;
 - компанияның стратегиялық дамуы;
- Теріс факторларға мыналар жатады-мынадай:
- негізгі қорлардың тозуы;
 - көбінесе дамымаған инфрақұрылым.

3.2-кесте – «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС-ның негізгі бәсекелес компанияларының жылдық кіріс және шығыс активтерінің рентабельдігі.

Компания атауы	Активтердің кірістілігі, %			Сату рентабельділігі, %		
	2019	2020	2021	2019	2021	2022
«Жалғыз Төбе мұнай» ЖШС	34,6	33,5	35,6	20,5	21,6	22,4
«OSC» ЖШС	38,1	37,5	38,1	21,5	22,6	24,3
«Өзен Мұнай газ» АҚ	42,7	43,8	44,9	27,4	28,6	28,7
"Қаражанбас Мұнай газ" АҚ	40,8	41,2	42,3	28,6	28,9	31,2
«Buzachi Operating Ltd»	28,1	29,1	28,9	19,6	21,4	22,6

«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС компаниясында сатылымдар мен активтердің рентабельділігі орташа деңгейде деп қорытынды жасауға болады. 3.2-суретінде мұнай нарығындағы бәсекелестіктің ағымдағы жай-күйін неғұрлым нақты түсіну үшін бәсекелестерге салыстырмалы талдау жүргізілді.

3.2-сурет – мұнай нарығындағы бәсекелес компаниялардың көрсеткіштері

Барлық бәсекелес компаниялардың активтердің кірістілігі сатудың кірістілігінен жоғары екендігі туралы қорытынды жасауға болады. Сондай-ақ,

рентабельділіктің ең үлкен көрсеткіштері - «Өзен Мұнай газ» АҚ және «Қаражанбас Мұнай газ» АҚ болып табылады деген қорытынды жасауға болады.

Қорытындылай келе, «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС кәсіпорны бәсекеге қабілеттілік деңгейі бар қарқынды дамып келе жатқан компания болып табылады.

3.3-кесте – ISO 14001-2016 бойынша «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС SWOT-талдау

Мықты жақтары	Әлсіз жақтары
- Компанияның кішігірім мөлшері мен икемділігі экологиялық талаптардың өзгеруіне тез бейімделуге және жаңа технологияларды тез енгізуге мүмкіндік береді. - Қоршаған ортаға теріс әсерді азайтуға ұмтылу компанияның беделін жақсартып алады және экологиялық таза технологияны бағалайтын жаңа клиенттерді тарта алады. - Қызметкерлердің адалдығы компанияның қоршаған ортаны қорғау саласындағы жұмысын жақсартып алады.	- Шектеулі бюджет компанияның экологиялық технологияларды енгізу мүмкіндіктерін шектеуі мүмкін. - Компания және оның қызметі туралы ақпараттың жеткілікті кең таралмауы экологиялық таза технологияға қызығушылық танытатын жаңа клиенттерді тартуға кедергі келтіруі мүмкін.
Мүмкіндіктері	Қауіп-қатер
- ISO 14001 сертификатын алу мүмкіндігі компанияның нарықтағы бәсекеге қабілеттілігін жақсартып, жаңа клиенттерді тарта алады. - Экологиялық таза технологияларды енгізу энергия мен шикізат шығындарын төмендетуі мүмкін, бұл компанияның қаржылық көрсеткіштеріне оң әсер етеді. - Қоршаған ортаны қорғау саласындағы басқа компаниялармен серіктестікті дамыту беделді жақсартып, жаңа клиенттерді тарта алады.	- Өсіп келе жатқан экологиялық талаптар - Шикізат бағасының өсуі және мұнайға деген сұраныстың өзгеруі, әсіресе электромобильдердің танымалдылығының артуымен

Аймақ аумағында мұнай өндірумен және өңдеумен айналысатын «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС SWOT талдауы компанияның икемділік және қоршаған ортаға теріс әсерді азайтуға ұмтылу сияқты күшті жақтары бар екенін көрсетеді, бірақ сонымен бірге бюджет пен білікті мамандардың жетіспеушілігі сияқты әлсіз жақтары бар. Компанияның мүмкіндіктеріне бәсекеге қабілеттілікті жақсарту, энергия мен шикізат шығындарын азайту және серіктестіктерді дамыту кіреді. Сонымен қатар, компанияға қауіп-қатер өсіп келе жатқан экологиялық талаптар мен нарықтағы бәсекелестікке байланысты болуы мүмкін.

3.4-кесте – ISO 45001-2019 бойынша «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС SWOT-талдау

Мықты жақтары	Әлсіз жақтары
- Шығарылатын өнімнің жоғары сапасы. Икемділік және нарықтың өзгеруіне тез жауап беру мүмкіндігі. - Тәжірибелі қызметкерлер және білікті мамандардың болуы. - Әр түрлі сертификаттардың болуы, соның ішінде ISO 45001, бұл еңбекті қорғау және қауіпсіздік нормалары мен стандарттарын сақтауға дайын екендігін көрсетеді. - Белгіленген тәуекелдерді бақылау және басқару жүйелері.	- Шектеулі ресурстық әлеует және өндіріс ауқымы. - Жаңа өнімдерді зерттеу мен әзірлеуге бюджеттің жеткіліксіздігі. - Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жүйесін жақсарту бойынша шектеулі мүмкіндіктер. - Инвестицияларды тартудың шектеулі мүмкіндіктері.
Мүмкіндіктер	Қауіптер
- Компанияда енгізілуі мүмкін мұнай-газ саласындағы жаңа технологияларды дамыту. - Мұнай өнімдеріне сұраныстың өсуі және өткізу нарықтарының кеңеюі. - Жаңа өнімдер мен қызметтерді әзірлеу және енгізу. - Серіктестер мен жеткізушілер желісін кеңейту.	- Заңнамада және нормативтік актілерде, оның ішінде еңбекті қорғау және қауіпсіздік саласындағы тұрақты өзгерістер. - Үлкен ресурстарға ие ірі компаниялардың бәсекелестігі. - Мұнай өнімдері бағасының ауытқуы және валюталық бағамдық тәуекелдер.

Жалпы, SWOT «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС компаниясының талдауы компанияның тәжірибелі және білікті қызметкерлер, мұнай өнімдеріне сұраныстың артуы және бизнесті кеңейту үшін ресурстардың болуы сияқты кейбір артықшылықтары бар екенін көрсетті. Алайда, оның қаржылық ресурстары шектеулі және нарықта күшті брендтік позициялардың болмауы сияқты кемшіліктері де бар.

Сонымен қатар, талдау Компания үшін инновациялық технологияларды дамыту, өнімдер мен қызметтердің кеңеюі және тұтынушылардың көбеюі сияқты кейбір мүмкіндіктерді анықтады. Бірақ тұрақсыз саяси және экономикалық ахуал, нарықтағы бәсекелестік және жұмысшылардың қауіпсіздігі мен денсаулығына байланысты тәуекелдер сияқты қауіптер де бар.

Табысқа жету және қиындықтарды жеңу үшін компания өзінің кемшіліктерін жоюға және талдау ұсынған мүмкіндіктерді пайдалануға назар аударуы керек. Компания жаңа технологиялар мен өнімдерді дамытуға, өнімдер мен қызметтердің сапасын жақсартуға, жұмысшылардың қауіпсіздігі мен денсаулығын жақсартуға және нарықтағы беделін арттыруға инвестиция сала алады.

3.4 «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС компаниясындағы тәуекелдерді бағалау

«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС компаниясындағы және жалпы мұнай бизнесінде белгісіздік пен тәуекелдердің көптеген көздері бар. Олардың барлық әртүрлілігін бірнеше санатқа бөлуге болады:

- Геологиялық тәуекелдер
- Инфрақұрылымдық тәуекелдер
- Мемлекет саясатымен байланысты тәуекелдер
- Экономикалық тәуекелдер
- Бизнес-серіктестік тәуекелдері

Әрі қарай, оларды толығырақ қарастырайық.

Геология

Мұнай саласындағы белгісіздік пен ілеспе тәуекел мұнай мен жер қойнауының тереңінде жатқандығынан туындайды. Мұнай кен орындарын ашу, мұнай қабаттарының пайда болуы, мұнай мен ілеспе сұйықтықтардың қасиеттері туралы мәліметтер жинау, сапалы геологиялық модельдер құру қашықтықтан алынған ақпаратты түсіндіру қабілетіне байланысты.

Мұнай компанияларының тәуекелдері іздеу-барлау жұмыстары кезеңінде де, мұнай кен орындарын бағалау мен игерудің кейінгі кезеңдерінде де бар.

Бір іздеу ұңғымасын бұрғылау құны негізінен оның орналасуына байланысты және 1 миллион теңгеден аз болуы мүмкін. қолданыстағы инфрақұрылымның жанында 100 млн. шалғайдағы қайраң аймағында. Бұл жағдайда сәттілік ықтималдығы әрқашан 1-ден аз.

Уақыт өте келе технология дамып келе жатқан сияқты, сонымен қатар біздің біліміміз бен тәжірибеміз және сәйкесінше табысқа жету ықтималдығы артуы керек. Алайда, бұл болмайды. Неліктен? Мәселе мынада, ең үлкен, ең айқын мұнай құрылымдары қазірдің өзінде анықталды және бұрғыланды. Жаңа іздеу мақсаттары кішірейіп, анықтау қиынға соғады.

Инфрақұрылым

Инфрақұрылымдық тәуекелдер адамдар құрған немесе құрған жер асты және жер үсті жүйелері мен құрылыстарымен байланысты.

Мұнай саласында көптеген инфрақұрылымдық құрылыстар жұмыс істейді: ұңғымалар, мұнай дайындау қондырғылары, резервуарлық парктер, үлкен ұзындықтағы мұнай құбырлары желісі, мұнай өңдеу зауыттары, жанармай құю бекеттері және т. б.

Егер мұнай инфрақұрылымы объектілері мерзімінде енгізілмесе немесе қажетті функцияларды орындамаса, салынған инвестициялардың барлығын немесе бір бөлігін жоғалту қаупі бар.

Өндірілетін және айдалатын қоспаның (мұнай, газ, қабат суы) өзі қауіп көзі болып табылады. Көбінесе мұнайда жабдықтың, құбырлардың тез тозуына ықпал ететін агрессивті заттар (мысалы, күкірт) болады. Осыған байланысты жабдық істен шығады, екпіндер пайда болады. Сонымен қатар, өндірілген өнім

жарылғыш және жиі жоғары қысымға ұшырайды, бұл белгілі бір жағдайларда әртүрлі жағымсыз салдарға әкелуі мүмкін.

Жерасты жұмыстарын жүргізу кезінде де тәуекелдер бар. Ұңғымаларды бұрғылау және жөндеу ұңғыманың жоғалуына немесе апатты жоюға қосымша шығындарға әкелуі мүмкін төтенше жағдайлармен бірге жүруі мүмкін. Сондай-ақ, ұңғыманы бұрғылау кезінде қолданыстағы ұңғыманың қолданыстағы ұңғымаға түсу қаупі бар, бұл екі ұңғыманы да жою қажеттілігіне әкелуі мүмкін.

Тасымалдау

Мұнай компанияларының кең орындарында мұнайды тасымалдау барысында да көптеген қауіптер бар. Мұнай тасымалдау-бұл мұнай өнімдерін құрлықта, суда немесе құбырлар арқылы кен орнынан өңдеу немесе тұтыну орнына тасымалдау процесі. Мұндай процесс тек қоршаған ортаға ғана емес, адамдардың денсаулығына да қауіп төндіруі мүмкін.

Мұнай тасымалдау кезіндегі басты қауіптердің бірі-мұнай төгілу мүмкіндігі. Мұнай өте тұтқыр және ерімейтін сұйықтық болып табылады, бұл қоршаған ортаның қатты ластануына әкелуі мүмкін. Мұнай төгілуі мұнай құбырларындағы немесе мұнай цистерналарындағы апаттардан, сондай-ақ мұнай өнімдерін дұрыс пайдаланбау мен сақтаудан туындауы мүмкін.

Сонымен қатар, мұнайды тасымалдау мұнай өнімдерінің буларының ағып кетуіне әкелуі мүмкін, бұл қоршаған ортаға және адамдардың денсаулығына теріс әсер етуі мүмкін. Мұнай өнімдерінің түтіндері улы болуы мүмкін және бас ауруы, бас айналу, жүрек айну және т.б. сияқты әртүрлі ауруларды тудыруы мүмкін.

Сондай-ақ, мұнай тасымалдау өрт пен жарылыс қаупімен байланысты болуы мүмкін. Мұнай жанғыш материал болып табылады және тез тұтануы мүмкін, бұл қоршаған ортаға және адамдардың өміріне ауыр зардаптарға әкелуі мүмкін.

Экономика

Мұнай өндіруге инвестициялар көптеген маңызды параметрлер уақыт өте келе өзгертін қолданыстағы экономикалық жүйе шеңберінде жүзеге асырылады. Көптеген параметрлерге мұнай компаниялары мен инвесторлар әсер ете алмайды. Мысалы, мұнайға сұраныс, мұнай бағасы, жабдықтың құны, жалақы деңгейі, валюта бағамы, инфляция, қарыз алу құны.

Мерзімді түрде бұл параметрлер күтпеген түрде өзгереді. Өзгерістер мұнай өндіру жобаларының тартымдылығын төмендетуі немесе олардың теріс рентабельділігіне әкелуі мүмкін.

Мұнай бағасының болжанбайтын өзгеруі-бұл мұнай бизнесінің ерекшелігі. Бұл мұнай саласындағы белгісіздіктің негізгі көзі айтарлықтай инвестициялық тәуекелге ие. Мұнай бағасының қалыптасуы сұраныс пен ұсыныс заңына негізделген. Барлық дерлік елдер мұнайды тұтынушылар болып табылады және 40-қа жуық ел оны өндірушілер болып табылады. Мұнай өндірушілердің немесе тұтынушылардың мінез-құлқындағы кез-келген өзгеріс тепе-теңдіктің өзгеруіне және сәйкесінше мұнай бағасының өзгеруіне әкеледі. 1861 жылдан 2011 жылға

дейінгі мұнай бағасының өзгеру кестесі көрсетілген Төмендегі диаграмма бағаның қаншалықты өзгеруі мүмкін екенін анық көрсетеді.

Мұнай бағасынан басқа, валюта бағамдарының өзгеруі де айтарлықтай тәуекелдің көзі болып табылады.

Тәуекелдің тағы бір көзі-инфляция қарқыны. Мұнай саласындағы жобалардың көпшілігі ұзақ мерзімді жоспарлау көкжиегіне ие. Жобаның тиімділігін есептеу үшін болашақ инфляцияны ескере отырып, жобадан қолма-қол ақшаның болжамды ағынын есептеу керек. Болжам жасалатын уақыт кезеңі неғұрлым ұзақ болса, белгісіздік дәрежесі соғұрлым жоғары болады және инфляция қарқынын болжау қиынырақ болады.

Іскерлік серіктестік тәуекелдері

Мұнай компаниялары әлемдегі ең ірі компаниялардың бірі болса да, олар көбінесе басқа компаниялармен серіктестікте жұмыс істейді. Көптеген компаниялар іздеу-барлау жұмыстарының тәуекелдерін бөлу үшін серіктестік келісімдер жасайды. Келісімдер кейіннен ашық кен орындарын бірлесіп игеруге де қолданылады. Сонымен қатар, компаниялар Ұңғымаларды бұрғылау, жер үсті және жерасты жабдықтарына қызмет көрсету қызметтерін көрсететін сервистік компаниялармен келісімшарт жасайды.

Екі немесе одан да көп компаниялар бірлескен қызметті жүзеге асыру немесе бірлескен инвестициялар салу үшін серіктестікке кіргенде, белгілі бір мәселелерді шешуге қатысты пікірлердің айырмашылығы сөзсіз көрінеді. Тиісінше, егер серіктестер бірлескен жұмыстың жалпы принциптері туралы келісе алмаса, онда олардың бірлескен қызметінің тиімділігі күмән тудырады.

Пікір айырмашылықтары, мысалы, техникалық артықшылық мәселелерінде көрінуі мүмкін. Компаниялардың аппараттық құралдарда, бағдарламалық жасақтамада және техникалық стандарттарда өз қалауы болуы мүмкін.

Компаниялардың бірі жобаны іске асыруға тартқысы келетін кез келген сервистік компаниядағы немесе мұнай құбырындағы үлестің иесі болуы мүмкін және осылайша мүдделер қақтығысы туындауы мүмкін.

Әр түрлі компаниялардың мамандары (инженерлер, экономистер, ғылыми қызметкерлер) мұнай қорларын бағалауға, ұңғымалардың өнімділігіне, инфрақұрылымдық құрылыстардың дизайнына немесе мұнай бағасының болашақ өзгерістерін түсінуге әр түрлі көзқараста болуы мүмкін.

Әрине, компания басшыларының жеке қарым-қатынасы үлкен маңызға ие. Егер серіктес компаниялардың топ-менеджерлері бір-біріне сенбейтін болса, онда серіктестіктен жақсы нәрсе шығуы екіталай.

Көріп отырғаныңыздай, мұнай компаниялары жұмыс істеуі керек белгісіздік деңгейі өте жоғары. Мұнай өндіру жобалары үшін және жалпы мұнай бизнесі үшін тәуекелдердің көздері бір қарағанда әлдеқайда көп. Бірақ сонымен бірге, әрдайым белгісіздік пен көптеген тәуекелдерге қарамастан, мұнай компанияларының көпшілігі табысты қызмет жүргізіп, әлемді бізге қажетті энергиямен қамтамасыз ете алады [14,15].

«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС компаниясы үшін тәуекелді бағалау барысы:

Ықтималдық пен салдарды талдау (AVP) компания үшін ең үлкен қауіп кен орындары мен көлік маршруттарындағы апаттардың болуы екенін көрсетті. Бұл мұнай мен басқа да қауіпті заттардың ағып кетуіне, қоршаған ортаның ластануына, сондай-ақ компанияның өнімділігі мен шығындарының төмендеуіне әкелуі мүмкін.

Кен орындарында авариялар қауіпін азайту үшін персоналдың біліктілігін арттыру, жабдықтар мен инфрақұрылымның қауіпсіздігін қамтамасыз ету, сондай-ақ мониторинг және бақылау жүйесін жақсартуды қамтитын бірқатар іс-шаралар әзірленді.

Көлік маршруттарындағы апаттар қауіпін азайту үшін көлік құралдарының техникалық жағдайын жақсарту, жүргізушілерді оқыту және жол қозғалысы ережелерін сақтау, мониторинг пен бақылау жүйесін жақсарту бойынша шаралар қабылданды.

Экологиялық қауіпсіздік пен еңбекті қорғау талаптарын қоса алғанда, заңнамалық талаптар мен стандарттар да ескерілді.

«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС компаниясы үшін тәуекелдерді бағалау тәуекелдерді басқарудың тиімді стратегиясын әзірлеуге және мұнай өндірумен, тасымалдаумен және өңдеумен байланысты ықтимал қауіптер мен қауіптерді барынша азайтуға мүмкіндік берді.

ҚОРЫТЫНДЫ

Дипломдық жұмыстың мақсаты біріктірілген менеджмент жүйесінің негізгі элементтерін талдау, компанияға осы жүйенің артықшылықтары мен оның артықшылықтарын нақты көрсету. Біріктірілген менеджмент жүйесінің негізгі элементтерін талдау, компанияға осы жүйенің артықшылықтары мен оның артықшылықтарын нақты көрсету. Сонымен қатар біріктірілген менеджмент жүйесінің элементтері бизнес-процестердің тиімділігі мен компаниялардың бәсекеге қабілеттілігін арттырудың, проблемалық нүктелерді анықтаудың және қолданыстағы процестерді жетілдірудің маңызды тәсілі болып табылады.

Дипломдық жұмысты жазу барысында мекеменің біріккен менеджмент жүйесі элементтерінің әрқайсысына жеке – жеке талдау жүргізілді. «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС компаниясына енгізілген БМЖ элементтері бойынша әрқайсысына жекелеп SWOT талдау жасалды. Сонымен қатар «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС компаниясына басқа да мұнай саласындағы компаниялармен салыстырмалы талдау жүргізілді.

Мақсатқа жету барысында, БМЖ тиімділік элементтерін талдадым: сапаны басқару міндеттерін шешу (ISO 9001), өнім өндірісінің қоршаған ортаға әсерін басқару (ISO 14001), жұмыс орнындағы денсаулық және еңбек қауіпсіздігі стандарты. Осы жасалған талдау арқылы компанияның жобаларын, клиенттерін, сатылымдарын, қоймалардын, қаржыны және персоналды басқару модульдерін жақсарту кіреді. Сонымен қатар бұл жұмыс тиімділігін арттыруға, тапсырмаларын орындау уақытын қысқартуға және бөлімдер арасындағы өзара іс-қимылды жақсартуға мүмкіндік береді.

«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС мекемесінің негізінде құрылған БМЖ, кәсіпорынның алдына қойылған стратегиялық мақсаттарына тез қол жеткізуге мүмкіндік береді және біріктірілген менеджмент жүйесі элементтеріне баға беретін ағымдағы қаржылық, өндірістік, әлеуметтік, маркетингтік, экологиялық және басқа да көрсеткіштер арасындағы оңтайлы теңгерімге қол жеткізуге кең мүмкіндіктер ұсынылады.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Белая М. Н. Интегрированная система менеджмента. Разработка, внедрение и сертификация: Учебное пособие. – Лань, 2022. – 336 с.
2. Аверин А. В., Григорьева В. В., Бука С. А. Управление качеством и интегрированные системы менеджмента. Учебник /ред. Аверин Александр Владимирович. – Кнорус, 2021. – 358с.
3. «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС ресми сайты - <https://jtm.kz/>
4. Данилкина Ю. В., Яковлева А. О. Интегрированные системы менеджмента: Практикум. – МИРЭА-Российский технологический университет, 2022. – 76с.
5. <https://tpc72.ru/info/articles/chto-takoe-integrirrovannaya-sistema-menedzhmenta-ism-/>
6. <https://advisera.com/articles/how-to-implement-integrated-management-systems/>
7. <https://dynamics.folio3.com/blog/integrated-management-system/>
8. СТ РК ISO 9001-2016 «Сапа менеджменті жүйелері. Талаптар».
9. СТ РК ISO 14001-2016 «Экологиялық менеджмент жүйелері. Талаптар және қолдану жөніндегі. Нұсқаулық».
10. <https://www.sertifikasyon.net/kk/detay/iso-14001-cevre-yonetim-sistemi-belgesi-nedir/>
11. СТ РК ISO 45001-2019 «Еңбек қауіпсіздігі және денсаулықты қорғау менеджменті жүйелері. Талаптар және қолдану жөніндегі Нұсқаулық».
12. Арутюнова Д.В. Стратегический менеджмент. Учебное пособие. – ТТИ ЮФУ, 2010. – 122 с
13. Мутанов Г., Умырзаг Р. Основы стандартизации, метрологии и сертификации. Менеджмент качества: Альбом-книга. – Астана: Фолиант, 2003. – 170 с.
14. Ахметов К.Г., Сағындықов Е.Н., Байжомартов У.С . «Менеджмент негіздері» / Оқу құралы. – Алматы, 2015. – 144 б.
15. В.А. Качалова «Аудит систем менеджмента на соответствие требованиям ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001. Практикум».

А Қосымшасы

«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС мекемесінің ISO 9001-2016 сертификаты

ГОСУДАРСТВЕННАЯ СИСТЕМА
ТЕХНИЧЕСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

KZ.Q.02.E0570

СЕРТИФИКАТ СООТВЕТСТВИЯ

зарегистрирован в реестре данных
государственной системы технического регулирования

от 23.05.2022 г.

№ KZ.Q.02.E0570.C22.016140

Действителен до 23.05.2025 г.

Дата первичной сертификации: 10.03.2010 г.

ОРГАН ПО ПОДТВЕРЖДЕНИЮ СООТВЕТСТВИЯ

БИН 990540000275, ТОО "EUROASIA MS", Республика Казахстан, г. Алматы,
Бостандыкский район, ул. Радостовца, 152/4

НАСТОЯЩИЙ СЕРТИФИКАТ ВЫДАН

БИН 05340002312, ТОО "ЖАЛГИЗТОБЕМУНАЙ" Республика Казахстан,
Мангистауская область, г. Актау, 19 микрорайон, 18 здание

И УДОСТОВЕРЯЕТ, ЧТО

Система менеджмента качества

ПРИМЕНИТЕЛЬНО К

09.10.0 - Предоставление услуг, способствующих добыче нефти

СООТВЕТСТВУЕТ ТРЕБОВАНИЯМ

СТ РК ISO 9001-2016 «Система менеджмента качества. Требования»

Руководитель органа по подтверждению
соответствия или уполномоченное им лицо

В. СОЛОВЬЕВ

Эксперт-аудитор

В. СОЛОВЬЕВ

Данный документ согласно пункту 1 статьи 7 ЗРК от 7 января 2003 года N370-II «Об электронном документе и электронной цифровой подписи» равнозначен документу на бумажном носителе.
Проверить подлинность электронного документа Вы можете в информационной системе технического регулирования
<https://techreg.qoldau.kz/ru>

Б Қосымшасы

«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС мекемесінің ISO 14001-2016 сертификаты

ГОСУДАРСТВЕННАЯ СИСТЕМА
ТЕХНИЧЕСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

KZ.Q.02.E0570

СЕРТИФИКАТ СООТВЕТСТВИЯ

зарегистрирован в реестре данных
государственной системы технического регулирования
от 23.05.2022 г.

№ KZ.Q.02.E0570.C22.016144

Действителен до 23.05.2025 г.

Дата первичной сертификации: 10.03.2010 г.

ОРГАН ПО ПОДТВЕРЖДЕНИЮ СООТВЕТСТВИЯ

БИН 990540000275, ТОО "EUROASIA MS", Республика Казахстан, г. Алматы,
Бостандыкский район, ул. Радостовца, 152/4

НАСТОЯЩИЙ СЕРТИФИКАТ ВЫДАН

БИН 05340002312, ТОО "ЖАЛГИЗТОБЕМУНАЙ" Республика Казахстан,
Мангистауская область, г. Актау, 19 микрорайон, 18 здание

И УДОСТОВЕРЯЕТ, ЧТО

Система экологического менеджмента

ПРИМЕНИТЕЛЬНО К

09.10.0 - Предоставление услуг, способствующих добыче нефти и природного газа

СООТВЕТСТВУЕТ ТРЕБОВАНИЯМ

СТ РК ISO 14001-2016 «Системы экологического менеджмента. Требования и
руководство по применению»

Руководитель органа по подтверждению
соответствия или уполномоченное им лицо

В. СОЛОВЬЕВ

Эксперт-аудитор

В. СОЛОВЬЕВ

Данный документ согласно пункту 1 статьи 7 ЗРК от 7 января 2003 года N370-II «Об электронном документе и электронной цифровой подписи» равнозначен документу на бумажном носителе.
Проверить подлинность электронного документа Вы можете в информационной системе технического регулирования
<https://techreg.qoldau.kz/ru>

В Қосымшасы

«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС мекемесінің ISO 45001-2016 сертификаты

ГОСУДАРСТВЕННАЯ СИСТЕМА
ТЕХНИЧЕСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

KZ.Q.02.E0570

СЕРТИФИКАТ СООТВЕТСТВИЯ

зарегистрирован в реестре данных
государственной системы технического регулирования
от 23.05.2022 г.
№ KZ.Q.02.E0570.C22.016147
Действителен до 23.05.2025 г.
Дата первичной сертификации: 10.03.2010 г.

ОРГАН ПО ПОДТВЕРЖДЕНИЮ СООТВЕТСТВИЯ

БИН 990540000275, ТОО "EUROASIA MS", Республика Казахстан, г. Алматы,
Бостандыкский район, ул. Радостовца, 152/4

НАСТОЯЩИЙ СЕРТИФИКАТ ВЫДАН

БИН 05340002312, ТОО "ЖАЛГИЗТОБЕМУНАЙ" Республика Казахстан,
Мангистауская область, г. Актау, 19 микрорайон, 18 здание

И УДОСТОВЕРЯЕТ, ЧТО

Система менеджмента безопасности труда и охраны здоровья

ПРИМЕНИТЕЛЬНО К

09.10.0 - Предоставление услуг, способствующих добыче нефти и природного газа

СООТВЕТСТВУЕТ ТРЕБОВАНИЯМ

СТ РК ISO 45001-2019 «Системы менеджмента безопасности труда и охраны здоровья.
Требования и руководство по применению»

Руководитель органа по подтверждению
соответствия или уполномоченное им лицо

В. СОЛОВЬЕВ

Эксперт-аудитор

В. СОЛОВЬЕВ

Данный документ согласно пункту 1 статьи 7 ЗРК от 7 января 2003 года N370-II «Об электронном документе и электронной цифровой подписи» равнозначен документу на бумажном носителе.
Проверить подлинность электронного документа Вы можете в информационной системе технического регулирования
<https://techreg.goldau.kz/ru>

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ
МИНИСТРЛІГІ

Қ.И.Сәтбаев атындағы Қазақ Ұлттық Техникалық Зерттеу Университеті

6B07501 Индустриалдық инженерия мамандығы бойынша оқитын

Серікова Гүлден Бахытжанқызы

(студенттің аты-жөні)

**«Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС кәсіпорынның біріккен менеджмент жүйесі»
тақырыбына жазылған дипломдық жұмысына**

РЕЦЕНЗИЯ

Дипломдық жұмыстың құрылымы: кіріспе, үш бөлім, қорытынды, пайдаланылған әдебиеттер мен қосымшалар тізімі, сонымен қатар 4 кесте және 7 сурет.

Кіріспе таңдалған тақырыптың өзектілігін, зерттеудің мақсаты мен міндеттерін, ақпаратты жинау және талдау әдістерін анықтайды және дипломдық жұмыстың құрылымын негіздейді.

Осы дипломдық жұмыстың бірінші тарауында зерттеу объектісіне толықтай тоқталып, жұмыс істеу бағыттарын нақтылап, кәсіпорын құрылымына тоқталып, қауіпсіздік ережелері мен ішінара талаптары баяндалып, бастапқы шаралар анықталған.

Екінші тарауында біріктірілген менеджмент жүйесін енгізу үшін қажетті құжаттар тізімі көрсетілген. Сонымен қатар, «Жалғыз Төбе Мұнай» ЖШС кәсіпорынына енгізілген стандарттарды анықтап, әрқайсысына толықтай анықтамасы берілген.

Үшінші тарауда кәсіпорынға БМЖ элементтерін енгізу процесі көрсетілген, енгізілген стандарттар бойынша SWOT талдау жасалған. Сондай-ақ тәуекелдерді басқару және оларды бағалау секілді процестер көрсетілген.

Жасалып жатқан жұмыстарының дәлелі ретінде бірнеше қосымшаларды көрсеткен. Келтірілген сызба-нұсқалар мен кестелер жұмыс істеу барысында пайдалы болып табылды.

Қорытындысында атқарылған жұмыстардың нәтижелері жинақталған. Тұтастай алғанда, жұмыс толығымен және жұмысты «өте жақсы» деп бағалауға болады. Серікова Гүлден Бахытжанқызына техника және технологиялар бакалавры академиялық дәрежесін алуға лайық.

**Пікір беруші: «Жылжымалы құрам»
кафедрасының меңгерушісі
ЛЖКА профессоры, т.ғ.к., доцент**

Аширбаев Г.К.

ПОДПИСЬ ЗАВЕРЯЮ

ҒЫЛЫМИ ЖЕТЕКШІНІҢ ПІКІРІ

Дипломдық жұмыс
(жұмыс түрі)

Серікова Гүлден
(білім алушының аты-жөні)

6B07501 «Стандарттау, сертификаттау және метрология (сала бойынша)»
(білім беру бағдарламасының шифрі мен атауы)

Тақырыбы: «Жалғыз Төбе – Мұнай» ЖШС кәсіпорынның біріккен менеджмент жүйесі элементтерін талдау.

Серікова Гүлденнің дипломдық жұмысы «Жалғыз Төбе – Мұнай» ЖШС кәсіпорнына жүргізілген зерттеу, талдау жұмыстарына ұсынылатын іс-шаралар мысалы негізінде «Стандарттау, сертификаттау және метрология (сала бойынша)» білім беру бағдарламасы бойынша оқу барысында алған білімін негіздеу болып табылады. Дипломдық жұмысты орындау барысында Жалғыз Төбе – Мұнай кәсіпорының тарихы, құрылымы, жұмыс жасау бағыттары және кәсіпорынға біріктірілген менеджмент жүйесін енгізу жұмыстары қарастырылған.

Дипломдық жұмыста кәсіпорынға біріктірілген менеджмент жүйесі элементтері енгізілген және олардың әрқайсысына талдау жүргізілген. 3 элемент бойынша сараптама жүргізу арқылы сапа менеджмент жүйесінің ерекшелігі, нәтижесі көрсетілген және сонымен қатар 3 элементке (сапа менеджмент жүйесі (ИСО 9001), экологиялық менеджмент жүйелері (ИСО 14001), денсаулықты қорғау және еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету стандарты (ИСО 45001).) SWOT анализ жасау арқылы оның артықшылығы мен мүмкіндігі, сондай-ақ қауіпі мен әлсіз жақтары да айқындалған. БМЖ-ін енгізу өндірістік процестерді жақсартуға, ресурстарды пайдалану тиімділігін арттыруға, сондай-ақ өнім сапасы мен еңбек қауіпсіздігін арттыруға мүмкіндік берді. Осылайша, БМЖ жұмысы кәсіпорынның дамуына оң әсер етеді.

«Жалғыз Төбе – Мұнай» ЖШС мекемесінің негізінде құрылған біріктірілген менеджмент жүйесі, тұтынұшыға бағдарлану, басшының көшбасшылығы, қызметкерлерді тарту, процесстік кіріс, жүйелік тәсіл, тұрақты жақсару, фактілерге негізделген. Бұл жүйе кәсіпорынның стратегиялық, жедел, әлеуметтік, экологиялық және басқа да мақсаттарына қол жеткізу үшін көптеген мүмкіндіктер ұсынады. Сонымен қатар, ол экологиялық тәуекелдерді жақсырақ бақылауға және заң талаптарын орындауға ықпал етеді.

Оқу мерзімі кезінде Серікова Гүлден өзін аналитикалық және шығармашылық қабілеттерін жобалау шешімдерін қабылдауда үлкен дербестік және кәсібилік танытты, мәтіндік және графикалық материалдарды дайындауда ұқыптылық пен жауапкершілікті көрсетті. Дипломдық жобаның орындалу деңгейі жоғары. Жоба мәтіндік және графикалық құжаттамаға қойылатын талаптарға сәйкес орындалған. Дипломдық жұмысты қорғауға жіберуді ұсынамын, ал студент Серікова Гүлден «Стандарттау, сертификаттау және метрология (сала бойынша)» білім беру бағдарламасы бойынша техника және технология бакалавры академиялық дәрежесін алуға лайық деп есептеймін.

Ғылыми жетекші

Аға оқытушы

(лауазымы, ғылыми дәрежесі, атағы)

« 1 » 2023 ж.

Омарова Ж.Б.

Протокол

о проверке на наличие неавторизованных заимствований (плагиата)

Автор: Серикова Гульден

Соавтор (если имеется):

Тип работы: Дипломная работа

Название работы: Серикова Гульден антиплагиат.docx

Научный руководитель: Жансая Омарова

Коэффициент Подобия 1: 3.8

Коэффициент Подобия 2: 1.8

Микропробелы: 3

Знаки из здругих алфавитов: 13

Интервалы: 0

Белые Знаки: 98

После проверки Отчета Подобия было сделано следующее заключение:

- ☒ Заимствования, выявленные в работе, является законным и не является плагиатом. Уровень подобия не превышает допустимого предела. Таким образом работа независима и принимается.
- ☐ Заимствование не является плагиатом, но превышено пороговое значение уровня подобия. Таким образом работа возвращается на доработку.
- ☐ Выявлены заимствования и плагиат или преднамеренные текстовые искажения (манипуляции), как предполагаемые попытки укрытия плагиата, которые делают работу противоречащей требованиям приложения 5 приказа 595 МОН РК, закону об авторских и смежных правах РК, а также кодексу этики и процедурам. Таким образом работа не принимается.
- ☐ Обоснование:

Дата 29.05.2023

проверяющий эксперт